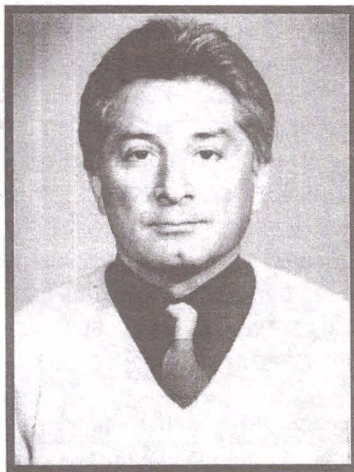

IN MEMORIAM

NICOLAE CORDOȘ
(1938 – 2002)

La 23 februarie 2002 a încetat din viață distinsa personalitate a lumii istorice românești, Nicolae Cordoș, cel care a activat aproape 35 de ani în cadrul Muzeului de Istorie al Transilvaniei din Cluj – Napoca. A părăsit știința istorică fără a putea oferi tot ce și-a propus să realizeze. Nicolae Cordoș s-a născut la 10 octombrie 1938 în localitatea Întorsura Buzăului. Studiile primare și liceale le-a urmat în orașul de la poalele Tâmpiei, în orașul Brașov. După absolvirea liceului se înscrie la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj unde urmează cursurile Facultății de Istorie – Filozofie, secția istorie universală.

După absolvirea facultății lucrează timp de un an în învățământ, iar de la 1 decembrie 1964 este încadrat în colectivul Muzeului de Istorie al Transilvaniei, în funcția de muzeograf. La scurt timp după încadrarea sa în rândurile specialiștilor de la muzeul clujean, Nicolae Cordoș se remarcă prin seriozitate și tenacitate în muncă ceea ce determină promovarea în funcția de muzeograf principal începând cu data de 1 octombrie 1973. După înființarea Oficiilor pentru patrimoniul cultural național, lui Nicolae Cordoș i se încredințează coordonarea și conducerea activității acestui important sector muzeal. Calitățile sale de bun organizator al activității secțiilor încredințate determină promovarea în funcția de director adjunct al muzeului, la 15 decembrie 1978 și apoi în cel de director, de la 1 iunie 1986.

Ca manager al muzeului a coordonat și canalizat activitatea instituției spre afirmare ei pe plan național și internațional, ca un centru de cercetare științifică și depozitar al unui patrimoniu cultural-național de valoare, dovedindu-se un demn urmaș al predecesorilor săi la conducerea muzeului, Constantin și Hadrian Daicoviciu. Pentru succesele obținute muzeul a fost onorat de către Ministerul Culturii de trei ori cu premiul I (1981, 1987 și 1989) și de două ori cu locul III (1983 și 1985).

Deși a îndeplinit atâția ani funcții de conducere în cadrul muzeului clujean, Nicolae Cordoș n-a abandonat nici un moment activitatea de cercetare științifică și muzeograf. În calitate de muzeograf s-a preocupat permanent de îmbogățirea, păstrarea și valorificarea patrimoniului secției de istorie modernă și nu numai. În același timp s-a implicat cu toată energia-i caracteristică în realizarea expozițiilor permanente din cadrul muzeului, a unor expoziții temporare sau itinerante în țară și străinătate.

Dar muzeograful Nicolae Cordoș se distinge și printr-o laborioasă muncă de cercetare științifică. Îndrumători prețioși în această activitate i-au fost renumiții profesori de la universitate. Cercetarea științifică și-a axat-o, cu prioritate, pe studiul istoriei moderne a Transilvaniei. Și-a îndreptat atenția spre cercetarea vieții economice, național-politice și culturale a Transilvaniei, temele sale preferate fiind: "Politica guvernelor maghiare de deznaționalizare a românilor", "Aspecte ale luptei național-politice a românilor din monarhia austro-ungară", "Activitatea Partidului Național Român " etc. Deasemenea a

studiat viața și activitatea unor corifei ai mișcării naționale, între care amintim pe Ioan Rațiu, Aurel C. Popovici, Iuliu Coroianu și alții.

A participat direct la redactarea unor volume de documente: "Documente privind mișcarea națională a românilor din Transilvania, vol. I, 1881-1891 și vol. II, 1892-1894". Încă din primii ai de activitate a fost atras de mișcarea memorandistă, eforturile sale materializându-se în publicarea, în anul 1973, a volumului intitulat "Mișcarea memorandistă în documente (1885-1897)", în colaborare cu Șerban Polverejan. Laborioasa activitate de cercetare științifică s-a materializat în publicarea a peste 70 de studii și articole, în reviste de specialitate din țară și străinătate¹. La aceste se mai adaugă cca. 50 articole de muzeografie și popularizare a istoriei apărute în diferite ziare și reviste de cultură. Nicolae Cordoș a îndeplinit timp de mai mulți ani funcția de redactor responsabil al revistei "Acta Musei Napocensis" și membru în colegiul de redacție, contribuind la apariția ei ritmică și la ridicarea prestigiului științific al Anuarului clujean. Pentru activitatea sa în domeniul muzeografiei a fost distins, în anul 1971, cu medalia "Meritul cultural", clasa I. Nicolae Cordoș s-a remarcat și în sport, practicând în timpul studenției și primii ani de activitate, rugby-ul. Ca o recunoaștere a activității depuse pe linie sportivă, în anul 1994, a fost declarat Maestru al sportului.

L-am cunoscut în urmă cu peste 25 de ani, cu prilejul convocărilor la cursurile de reciclare, dovedindu-se un coleg desăvârșit. În ultimii ani plănuisem împreună să edităm, la Deva, un volum de documente privind "Colaborarea naționalităților", proiect rămas nerealizat. La 20 decembrie 1999, istoricul Nicolae Cordoș îmi trimitea volumul al II-lea de documente cu următoarea dedicație: "Colegului și amicului Ioachim Lazăr cu cele mai bune gânduri în vederea colaborării noastre. Cluj – Napoca, 20 decembrie 1999, Nae Cordoș".

Din nefericire speranțele istoricului Nicolae Cordoș s-au dovedit iluzorii, moartea secerându-i viața în plină putere de muncă, la mai puțin de trei ani după meritata pensionare. Nicolae Cordoș s-a dovedit un prieten și colaborator apropiat al Muzeului din Deva. Toți cei care l-am cunoscut și apreciat îl vom păstra în amintire, deopotrivă pe omul Nicolae Cordoș cu firea sa optimistă, deschisă și colegială și pe istoricul de valoare.

Prin trecerea sa în eternitate muzeografia și știința istorică românească a pierdut un cercetător de excepție.

Dumnezeu să-l odihnească în pace !

Bibliografie selectivă

- Preocupări ale literaturii agrare românești din a doua jumătate a secolului XIX, Acta MN, 1966, nr. 3, p. 291-316 (colaborare cu I. Kovacs).
- Activitatea economică a doctorului Pavel Vasici, Acta MN, 4, 1967, p. 571-580 (colaborare cu Pompiliu Teodor).
- Mișcarea memorandistă în documente (1885-1897), Cluj, Editura Dacia, 1967, 368 p. (colaborare cu Șerban Polverejan).
- Memorialul lui George Barițiu referitor la prima cale ferată din România, Apulum, 1969, 17, p. 203-210.
- Congresul studențimii române din 1909, Cumidava, Brașov, 1969, 3, p. 281-289.
- Un plan de școală românească din anul 1828, Acta MN, 1969, 6, p. 585-591.
- O încercare de colaborare politică româno-sârbă în 1891, Acta MN, 7, p. 637-649.
- Preocupări de organizare a unor reuniuni agricole la românii transilvăneni, Terra Nostra, 1971, 2, p. 335-344.
- Lugojenii și Emanuil Gojdu, Banatica, 1971, 1, p. 281-287.
- Protestul naționalităților din ianuarie 1898, Acta MN, 1971, 8, p. 661-674.

¹ Vezi bibliografia selectivă.

- Politica guvernului Banffy în Transilvania în anii 1897-1898, AIIA Cluj, 1971, 14, p. 173-194 (colaborare cu Liviu Botezan).
- Din frământările Partidului Național Român transilvănean în anul 1897, AIIA Cluj, 1972, 15, p. 285-326 (colaborare cu Liviu Botezan).
- "Societatea pentru fond de teatru român" și introducerea cinematografului ca mijloc de culturalizare. Centenarul "Societatea pentru crearea unui fond de teatru român (1870-1970), Oradea, 1972, p. 52-56.
- "Țara noastră" – revista Astrei destinată publicului sătesc, Sargetia, 1972, 9, p. 262-268.
- Memorandul naționalităților (1892-1899), Acta MN, 1972, 9, p. 255-276.
- Reuniunea sodalilor români din Cluj (1871-1914), Acta MN, 1973, 10, p. 389-408 (colaborare cu Eugenia Glodariu).
- Frământările din Partidul Național Român transilvănean în 1898, AIIA Cluj, 1973, 16, p. 231-257 (colaborare cu Liviu Botezan).
- Consfătuirea confidențială a Partidului Național Român la Timișoara (1901), Banatica, 1973, 2, p. 251-261.
- Plecarea lui Gustav Augustini de la "Tribuna", Acta MN, 1975, 12, p. 361-371.
- Organizarea apărării în procesul memorandist, Banatica, 1975, 3, p. 231-248.
- Aspecte ale activității studențimii românești din monarhia austro-ungară pentru realizarea unității naționale (1900-1918). Ziridava, 1976, 6, p. 231-244 (colaborare cu Eugenia Glodariu).
- Prima reuniune de agricultură la românii transilvăneni (1888-1914), Acta MN, 1976, 13, p. 523-536 (colaborare cu Maria Magdalena Jude).
- Câteva aspecte ale rolului jucat de orașul Deva în viața politică a românilor din Transilvania, Sargetia, 1977, 13, p. 405-419 (colaborare cu Liviu Botezan).
- Încercări de revitalizare a activității P. N. R. în anul 1899 (I) AIIA Cluj-Napoca, 1978, 21, p. 209-231 (colaborare cu Liviu Botezan).
- Memorandul din 1892 și semnificația lui politică. În "Românii din Transilvania împotriva dualismului austro-ungar (1865-1900)", Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1978, p. 223-276.
- Turda în mișcarea memorandistă, Potaissa, 1978, p. 169-176.
- Sigilii sătești transilvănene din secolul al XIX-lea, Acta MN, 1978, 15, p. 467-479 (colaborare cu Maria Magdalena Jude).
- Un memoriu din anul 1870 al comunelor din scaunele filiale Săliște și Tălmăciu. Crisia, 1979, 9, p. 427 - 449 (colaborare cu Iosif Kovacs).
- Încercări de revitalizare a activității P.N.R. în anul 1899 (II). AIIA Cluj-Napoca, 1979, 22, p. 227-243 (colaborare cu Liviu Botezan).
- Bibliographische Beiträge zum Thema Geschichte den rumänisch – serbisch – slowakischen Beziehungen von 1821 (bis 1918 im Spiegel der rumänischen Geschichtsschreibung nach 1918). Acta MN, 1980, 17, p. 811-827 (colaborare cu Stelian Mândruț).
- Declarația lui Ioan Rațiu din 23 mai 1894. Potaissa, 1980, 2, p. 245-251.
- Petiția juriștilor români transilvăneni din 1880. Acta MN, 1981, 18, p. 537-544 (colaborare cu Maria Magdalena Jude).
- Din istoricul elaborării și tipării "Replicii". Acta MN, 1983, 20, p. 187-212.
- Antichități egiptene în colecțiile din România, Cluj-Napoca, 1988, 38 p. (colaborare cu Eugenia Glodariu, Dorin Alicu, Miron Cihă).
- Memorandul din 1892, însemnată acțiune politică în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. R. CNR UNESCO, 1988, 30, nr. 4, p. 40-47.
- Contribuții documentare referitoare la Emanuil Gojdu și fundația sa. Acta MN, 1989-1993, 26-30, 2, p. 573-590 (colaborare cu Maria Magdalena Jude).
- The Hungary Policy of Magyarisation in Transylvania. 1867-1918. Cluj - Napoca, 1994, 56 p. (colaborare cu Gelu Neamțu).
- Redactorii Memorandului din 1892, Tribuna, 1994, 6, nr.17-20, p. 8-9.
- Politica guvernelor maghiare de deznaționalizare a românilor din Transilvania în perioada 1867-1918. Apulum, 1994, 27-30, p. 457-492.
- Societatea revoluționară română. Acta MN, 1994, 31, nr. 2, p. 315-330.

- Începuturi ale colaborării naționalităților din Imperiul habsburgic (1848-1868). Români, sârbi, slovaci, Deva, 1995, nr. 3, p. 63-83.
- Din activitatea organizatorică și de presă a Partidului Național Român (1911). Acta MN, 1995, 32, nr. 2, p. 451-457.
- Adunarea generală a alegătorilor români din Transilvania și Ungaria, Sibiu 16/28 noiembrie 1894. Acta MP, 1995, 19, p. 213-236.
- Reuniunile sau asociațiile de învățăcei, sodali și meseriași din Transilvania. Apulum, 1996, 33, p. 117-123.
- Diplomația europeană și mișcarea memorandistă (1892-1896). București, Arh. St. din România, 1997, 607 p.
- Începuturile activității publicistului și gânditorului politic Aurel C. Popovici. Apulum, 1997, 34, p. 475-499.
- Activitatea lui Aurel C. Popovici de la elaborare la procesul "Replicii". Angustia, 1997, 2, p. 243-250.
- Adevărul despre fondul Avram Iancu (1894-1899). Restituiri, 5, Deva, 1997, p. 103-115.
- Din corespondența Vasile Lucaciu – Ioan Rațiu (1894-1896). AIICN, 1997, 37, p. 275-296.
- Documente privind mișcarea națională a românilor din Transilvania (I), 1881-1891. Studiu introductiv de Șerban Polverejan, București, Ed. Viitorul românesc, 1997, 604 p. (colaborare cu Ofelia Avarvarei, Ioan Dordea, Lia Dragomir, Ioan Drăgan).
- Documente privind mișcarea națională a românilor din Transilvania (II), 1892- 1894. Studiu introductiv de Șerban Polverejan, București, Ed. Viitorul românesc, București, 1998, 658 p. (colaborare cu Ofelia Avarvarei, Ioan Dordea, Lia Dragomir, Ioan Drăgan)
- Istoria României. Transilvania, Vol. II, 1867-1947, Editura George Barițiu, Cluj - Napoca, 1999, 1644 p.

Ioachim Lazăr